

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

XXVII. De Rebus Ecclesiæ alienandis, vel non.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

TITVLVS XXVII.

Regulariter Episcopus non potest aliquid agere sine consensu, vel consilio capituli. h. d.

TRACTEMUS nunc de rebus temporalibus Ecclesiarum, illarumque administratione & alienatione, sine quibus spiritualium dignitas haud facile consistere potest. Et quidem illud in primis firmare nos oportet, nihil Episcopum regulariter sine consensu sui capituli vel consilio posse super his statuere: cum velut caput ad membra, ita sese praelatus habeat ad capitulum. In eo autem totius videtur esse consensus capituli, cui & maior & sanior statum accesserit sententia.

Alienatio res Ecclesiastica facta sine utilitate Ecclesiae, & clericorum consensu, non valet: & quod continet alienationis verbum. h. d.

EX his consequens est, ut rerum Ecclesiasticarum ab Episcopis clericorum subscriptione, & Ecclesiae utilitate, & Romano inconsulto Pontifice, ab Episcopo facta donatio, vel alienatio, vel suppositio non teneat, nisi eam postmodum ratam habeant. Praelatus enim Ecclesiasticarum rerum procurator est, non dominus: & conditionem Ecclesiae meliorem quidem facere potest, deteriorem vero non potest. Quod si secus factum fuerit, nec quod gestum est, vires ullas sortietur, & Canonum temeratores tam secularium, quam Ecclesiasticarum legum poenis subiacent. Alienationis autem verbum continet hoc: Foec venditionem, permutationem, hypothecam, & omnem conventionem, per quam dominium transferatur.

Ecclesiam suam non potest quis gravare pro alieni debitis, & debita necessaria facta praedecessore luenda sunt. Idem si clericus de mandato fidei iusserit, aut in rem ipsius Ecclesiae mutuum verterit. h. d.

ED b nec commissam sibi Ecclesiam pro alienis gravare debitis, aut literas alicui, vel sigilla concedere, quibus Ecclesia possit obligari, alicui audere debet: alioquin nec Ecclesia ad talium debitorum solutionem tenebitur, & qui id ausus fuerit, a spiritualium & temporalium administratione suspensus erit. Debita tamen a praedecessore suo pro Ecclesia necessitate contracta, solvere proculdubio tenebitur. Idem, si clericus de mandato fidei iusserit, aut si non de mandato, in rem tamen Ecclesiae, mutuum verterit.

Potest praelatus rem non magis valoris in aliquem bene meritum transferre, & terram gratis fabricanda Ecclesiae alicui concedere. h. d.

EXCIPIUNTUR tamen nonnulli casus, in quibus donandi, permutandi, locandi, libertatem, feudum, & emphyteum dandi, aut aliter alienandi iure licentia conceditur. Nam & si quid praelatus non magis valoris alicui forte ob bene merita donaverit, praesertim si eadem a consuetudine, iure sustinebitur donatio. Multo magis idem erit statendum, si quid forte soli ad Ecclesiam fabricam erigendam concessum fuerit: quo casu tantum donare licet, quantum Ecclesiae parietes concludere possunt.

Preventus Ecclesiasticus possessus vendi ad modicum tempus & ad precariam concedo, qua renovanda erunt de quinquennio in quinquennio. h. d.

IDEM juris erit & reddituum fructuumque venditionibus ad tempus modicum faciendis, & de precariis, quae quandoque de ecclesiarum possessionibus fieri solent: quae, ne temporis longinquitate juris ecclesiastici pereant memoria, de quinquennio s. in quinquennio renovandae erunt.

a Cap. 2. in primo. eod. tit. in d. b C. 2. extr. de fidei iuss. c C. 2. extr. de solut. d C. pen. extr. de fidei iuss. e Ca. internum. de donat. f C. 2. extr. de presc.

ione tanti temporis proprio privilegio detrahere voluisse praestantur, & ea propter ad decimarum praestationem compelli poterunt.

Privilegia sua interpretanda, ut nemini indebiti damnum inferant. h. d.

TEM si post initum inter aliquos super decimis conventionem certi tenoris privilegia obtenta fuerint, nisi conventioni per ea derogare expresse, illis non obstantibus, erit inviolabiliter observanda: ita enim huiusmodi privilegia sunt accipienda, ut nemini laesionem, praecipue enormem, inferre debeant. Unde a si super huiusmodi concessionem parochiales Ecclesias adeo gravari contingat, ut Rectores de redditibus earum congrue sustentari, & Episcopo debita persolvere non possint, per locorum ordinarios ita providendum erit, ut eisdem Redonibus tantum relinquatur, quod & competentem sustentationem habeat, alioque onera debita supportare valeant.

Privilegia super decimis, tenentur illas servare de praedicti conditionibus: & privilegiantes super laboribus propriis sive decimas super praedia locata. h. d.

UPER decimis quoque non solvendis privilegiatis, si aliena praedia conduxerint & privilegio minime obstante, de conductis praediis solitas decimas parochiis suis integre persolvent. Idemque erit de locatis praediis, si privilegiatus super laboribus, quos propriis vel manibus, vel sumpibus excoleret, terras suas alius locaverit.

Laici, & etiam Imperator non possunt concedere privilegium super decimis non solvendis. h. d.

GENERALITER autem, nisi huiusmodi immunitatum privilegia ab Apostolica potestate obtenta fuerint, nullam habebunt efficaciam, adeoque & etiam Imperialis concessio quantumcunque concepta generaliter, cum nulli laicis de spiritualibus disponendi facultas, a solutione decimarum neminem poterit eximere: imo facileque a, cimen incurrat, qui de manu laicorum rem ecclesiasticam recipit.

Laici etiam de manu clericorum non possunt decimas recipere, nisi poena excommunicationis, & privationis sepulturae, & clericus concedere disponeat. h. d.

EX contrario quoque laicius etiam a clericali potestate decimas recipere, & in alium, velut hereditario iure transmittere non poterit: & si secus actum fuerit, & qui concesserit, a statu suo deicietur, & qui receperit, & Ecclesiam non reddiderit, & vivens excommunicationis vinculo s. innotabitur, & mortuus ecclesiastica sepultura carebit.

Religiosi decimas non locare possunt, dummodo locatio non sapiat commutationem. h. d.

QUA quia tamen, cum Ecclesiae suae conditionem meliorem facere possit, decimarum suarum proventus alicui locare velit, dummodo huiusmodi locatio ad feudum, vel alienationem non videatur extendi, id facere minime impeditur.

Episcopi debent a Rectoribus quarta decimarum, quas exigunt, nisi praescripta fuerint. h. d.

DIFFICILE sciendum est, quod veluti parochialibus Ecclesiis (secundum ea quae proxime exposuimus) decimae debentur, ita etiam decimarum ipsarum quarta Episcopo a Rectoribus Ecclesiarum, nisi legitima obset praescriptio, persolvenda erit.

DE REBUS ECCLESIAE ALIENANDIS, VEL NON.

a C. 2. ubi dicitur. ex. in. o. b C. dilectissimi. & ea. ex. parte. extr. in. d. sup. sig. c C. 2. in. l. ext. ex. sit. d C. dudum. h. cum. fa. extr. extr. eod. e Cap. 2. in. l. in. si. ex. co. f C. ad. hac. eod. tit. extr. g C. prohibemus. ex. ex. tit. h C. 2. extra. loca. i C. de. quarta. extr. de. presc.

Handwritten mark: MB //

Handwritten mark: MB

Precarium solvitur ad beneficiam concedentis: scilicet precaria, nisi sit irrationabilis. h. d.

Dicitur autem precarium a precariis: qui precariam a latitu conceditur, quoad is, qui concessit, patitur: Precaria vero non sunt pro voluntate concedentium revocanda, nisi sint irrationabiles: quo casu poterit successore ad praedecessore concessam precariam rescindere & revocare.

Regum, praedecessores, & si sine extirpata possunt sub annuo censu concedi in emphyteusim, & si per biennium in solutione censu vestitum fuerit, potest emphyteus expelli. h. d.

Regula quoque quas Ecclesia reficere non valet, & in culta praedia, ut extirpata sylva, in emphyteusim sub annuo censu his concedi poterunt, à quibus, vel suo, vel parentum, & suorum labore confiterit extirpatis, nisi forte possint aliis ad majorem Ecclesiae utilitatem cum eodem onere conferri. Qui e tamen si per biennium in solutione Canonis cessaverint, nisi celeri satisfactione postmodum sibi consulere studuerint, jure expelli poterunt: nec quicquam eis proderit, quod ut Canonem violenter, sibi nunciatum non fuit, cum hoc casu praefixus dies pro domino interpellat.

Terrenis incommodes, & minus utiles, item servos fugitivos potest praedatus alienare. h. d.

Terrenas d quoque aut vineas exiguas, & Ecclesiae minus utiles, aut longè positas, vel domos, quae Ecclesiae plus in commodi quam utilitatis afferunt, si necessitas fuerit, distrahendi potestatem Episcopus habebit. Similiter ratione fugitivos servos, & qui de fuga revocati, retineri non possunt, si voluerint, aut illi ex alio meruerint, Episcopus distrahendi potestas erit.

Feudum à vasallo alienatum, & difficultate recuperationis, potest Episcopus alteri sub conditione recuperandi concedere. h. d.

Sed & in feudum et certis casibus, & juramento de non alienando minime obstante, res Ecclesiasticas concedere poterit, veluti si feudum per vasallum alienatum fuerit, & per Episcopum id facile recuperari non valeat: poterit eum per Episcopum illud alicui concedi, qui & ipsum recuperet, & in feudum ab Ecclesia recognoscatur.

Feudum devolutum potest per Episcopum alteri concedi, hoc dicit.

Quoniam si etiam talis necessitas non imminet nihilominus alienantis filium, vel consanguineum, vel ejusdem feudi consortem poterit Episcopus investire. Idem erit, si per obitum vasalli feudum ad Ecclesiam remeaverit: nam & eo casu investire praedatus alium libere poterit, si Ecclesiae viderit expedire.

Qui aliquid contulerit, vel acquiserint Ecclesiam, possunt pro modo collati, vel acquisiti manumittere, dum tamen manumissus cum posteritate & peculo remaneat in patrimonio Ecclesiae. h. d.

Lud etiam Toletano Concilio & diffinitum reperitur, quod si sacerdotes aliquid Ecclesiae suae relinquunt, vel nihil habentes, aliqua praedia, vel familias Ecclesiis suis acquirunt, liceat eidem aliquos juxta collatae momentum rei de familia ejusdem Ecclesiae manumittere, ita ut manumissi cum posteritate sua sub Ecclesiae remaneant patrimonio. Quod si qui nihil de proprio Ecclesiae contulerint, libertati servos Ecclesiae donare, aut fuerint, ex eodem Concilio Episcopus successor ad Ecclesiam hunc revocare poterit. Impium est enim, ut qui incrum de rebus suis Ecclesiae non contulit, damnnum inferre valeat.

Trinsep potest rem suam aequalem, vel majorem cum Ecclesiastica permutare: & servi Ecclesiasticos, si frangi sint, praeterquam ad libertatem, commutari non possunt. h. d.

a C. fin. ext. de prec. b C. ad auct. ext. eo. c C. fin. ext. de a. d. C. de regul. 12. q. 2. e C. 2. ext. de feud. f C. fin. ext. de feud. g C. consens. ext. eod. h C. Episcopi. ext. de ser.

Sed & Princeps si causa probabilis sit, potest rem Ecclesiasticam & immobilis, rem suam aequalem, vel aequalem permutare poterit, praeterquam ad libertatem commutari non poterit.

Episcopus potest permutare rem suam aequalem Ecclesiasticae, illarum accedente consensu, & de incorporatione in personam non potest fieri permutatio. h. d.

Episcopus quoque duarum suae diocesis Ecclesiasticas terras, invicem ambarum a pariter venditis, consensu, permutare poterit, & si alterius pariter venditis, valore praedonderet, ad aequalitatem inducendam, si illa parte pecuniam refundi jubebit. De remotione autem ad spiritualia permutatio iure condicione non potest.

Res ecclesiastica potest propter praescriptam legem Ecclesiastica abduci, & detrahi. h. d.

Praeterea & si quis per tempore sacris Canonibus definita rem Ecclesiasticam jure titulo & bono hunc possederit, ut nullo tempore rei consecratione habent, completa praescriptione, res possessa à Ecclesiastica dubio procul interligitur esse vocata.

Decima & oblationes praescriptae non possunt. h. d.

Proventus tamen primitiarum & decimarum inscriptione tolli non poterunt, etiam si in manus laice laicus quilibet super his rescriptum impenderit.

DE PECULIO CLERICORUM, RELIQUIQUE SUCCESSIONIBUS EORUM.

TITVLVS XXVIII.

Ecclésiastica reputantur etiam rei illa, quae sunt in possessione sua promotionis nihil habent: quae pro sua intentione curabit, ut de rebus a se emptis ad rem Ecclesiam consecrat. h. d.

Ergo res Ecclesiasticas ab Ecclesia tantum ordinare non licet: Ecclesiasticas autem non modo quae Ecclesiae rationabiliter competere scriptas, sed etiam eas, quae sunt, cum magis suae promotionis nihil habent. Cum igitur ad laicorum quam de bonis Ecclesiae qua sita eorum esse intelligitur, ne quando ius Ecclesiasticum immutetur, creditur sacerdos, ut de his, quae supereminet & scriptis Ecclesiae nomen scripturam a conficit, & Ecclesiae remaneat alioqui ab ejus ordinatione distinet. Qui vero potestatem propriam, vel alieni nominis fraudem facere, & alicuius criminis incurrit.

Relictum sacerdoti pro anima, & corpore nullum Ecclesiae censetur, si quid ei sit relictum sub onere satisfactionis. h. d.

Sed & si non emerit, sed pro anima equum dedit, Ecclesiae sacerdoti reliquerit, ad hoc dedit non habet. Congruit enim, ut quemadmodum dedit, non habet, quod relinquatur sacerdoti. Si quid remanet pro anima, missum, aut sacerdoti, aut Ecclesiae relicto, non habet, postmodum proficuum, id inter Ecclesiam illius computandum non erit.

Bona quae sita sacerdotibus pro anima Ecclesiae, dicitur remanere pro Ecclesia, nec de bonis illis qua reserit, & qui remanere nomine Ecclesiae. h. d.

Generaliter si igitur bona quae sita oblativae, & quae sita sacerdotibus, sine mobilia, sine immobilia, vel illorum obitum debent apud eandem remanere, non per hoc ultimum de iure testamentum fieri potest, nisi si autem Ecclesiae, ubi clericorum est collegium, non habet Episcopus, vel monachus clericus successore, sed congregatio communis intelligitur, quae remanentem curam de

a C. 1. ext. de ser. b C. ad quosdam ext. de ser. c C. fin. de rer. postulat. d C. 1. ext. de. e C. 1. ext. de. f C. relatum, vel sciendum ext. de ser.

Handwritten scribbles and initials, possibly 'MS'.